

Gairės

dėl mažmeninių indėlių, kuriems, teikiant informaciją apie likvidumą pagal Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (kapitalo reikalavimų reglamentas, CRR), taikomi kitokie netenkamų pinigų srautai

Gairės dėl mažmeninių indėlių, kuriems, teikiant informaciją apie likvidumą pagal Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (kapitalo reikalavimų reglamentas, CRR), taikomi kitokie netenkamų pinigų srautai

Turinys

1.	EBI gairės dėl mažmeninių indėlių, kuriems teikiant informaciją apie likvidumą pagal Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 (Kapitalo reikalavimų reglamentas, CRR), taikomi skirtingi netenkamų pinigų srautai	3
	I dalis. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys	5
	II dalis. Gairės dėl mažmeninių indėlių, kuriems taikomi didesni netenkamų pinigų srautai, nustatymo	5
	III dalis. Baigiamosios nuostatos ir įgyvendinimas	9

1. EBI gairės dėl mažmeninių indėlių, kuriems teikiant informaciją apie likvidumą pagal Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 (Kapitalo reikalavimų reglamentas, CRR), taikomi skirtingi netenkamų pinigų srautai

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente išdėstytos gairės, parengtos pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (EBI reglamentas), 16 straipsnį. Pagal EBI reglamento 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos privalo dėti visas pastangas laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstyta EBI nuomonė apie tai, kokios priežiūros praktikos turėtų būti laikomasi Europos finansų priežiūros sistemoje ar apie tai, kaip tam tikroje srityje reikėtų taikyti Sąjungos teisę. Todėl EBI tikisi, kad visos kompetentingos institucijos, kurioms gairės yra skiriamos, jų laikysis. Kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, įskaitant ir tuos atvejus, kai gairės yra daugiau skirtos įstaigoms, turėtų jų laikytis atitinkamai įtraukdamos jas į savo priežiūros praktiką (pvz. iš dalies pakeisti savo teisės aktus arba priežiūros procesus).

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal EBI reglamento 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos iki 2014 m. vasario 6 d. EBI turi pranešti, ar jos laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Negavusi jokio pranešimo iki šio termino, EBI laikys, kad kompetentinga institucija šių gairių nesilaiko. Pranešimai turėtų būti teikiami siunčiant 5 skyriuje nustatytą formą su nuoroda „EBA/GL/2013/01“ adresu compliance@eba.europa.eu. Pranešimus teikia asmenys, turinys įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingos institucijos vardu.
4. Pranešimai pagal EBI reglamento 16 straipsnio 3 dalį bus skelbiami EBI interneto svetainėje.

Turinys

I dalis. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys	5
II dalis. Gairės dėl mažmeninių indėlių, kuriems taikomi didesni netenkamų pinigų srautai, nustatymo	5
III dalis. Baigiamosios nuostatos ir įgyvendinimas	9

I dalis. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

Pagal CRR 421 straipsnio 3 dalį šiomis gairėmis siekiama suvienodinti kriterijus, pagal kuriuos išskiriami ir į kategorijas suskirstomi mažmeniniai indėliai, kuriems taikomi kitokie netenkamų pinigų srantai negu nurodyta CRR 421 straipsnio 1 ir 2 dalyse, ir kriterijus, pagal kuriuos šie produktai apibrėžiami teikiant informaciją apie likvidumą. Taigi pagrindinė šių gairių taikymo sritis – indėliai, kuriems taikomi didesni netenkamų pinigų srantai.

Šios gairės taikomos individualiems ir konsoliduotiems įstaigų likvidumo reikalavimams pagal CRR II antraštinės dalies pirmą dalį.

Gairės taikomos visiems CRR 421 straipsnyje nurodytiems mažmeniniams indėliams, taip pat indėliams, kurie atitinka 421 straipsnio 1 dalyje nurodytą sąlygą, tai yra, indėliams, kuriems taikoma indėlių draudimo sistema arba kurie yra dalis įtvirtintų santykių ar yra laikomi atsiskaitomosiose sąskaitose, atitinkančiose su didesniais netenkamų pinigų srantais siejamus kriterijus.

II dalis. Gairės dėl mažmeninių indėlių, kuriems taikomi didesni netenkamų pinigų srantai, nustatymo

1 dalis. Bendrosios nuostatos

1. Įtvirtintų santykių, dėl kurių indėlio atsiėmimo tikimybė yra itin menka, nustatymas

Teikiant informaciją apie likvidumą taikant ypatingą ir visą rinką apimančio scenarijų derinį nepalankiausiomis sąlygomis, indėlį reikėtų laikyti įtvirtintų santykių dalimi, kai indėlininkas atitinka bent vieną iš šių kriterijų:

- (a) yra užmezgęs bent minimalios trukmės aktyvius sutartinius ryšius su įstaiga;
- (b) turi hipoteka užtikrintų paskolų arba kitokių ilgalaikių paskolų, arba
- (c) turi būtiniausių skaičių aktyvių įstaigos produktų, bet ne paskolų.

2. Atsiskaitomosios sąskaitos, įskaitant sąskaitas, į kurias reguliariai įskaitomi atlyginimai, nustatymas

Reikėtų laikyti, kad mažmeninis indėlis laikomas atsiskaitomojoje sąskaitoje, kai atlyginimai, pajamos arba sandoriai yra reguliariai į ją įskaitomi arba iš jos nuskaitomi.

3. Abiem šios II antraštinės dalies 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais savo indėlių klasifikavimui pagrįsti įstaigos turi turėti istorinius duomenis, įskaitant duomenis apie indėlininkų elgseną.

4. Mažmeninių indėlių produktų, kuriems taikomi didesni netenkamų pinigų srantai, nustatymo metodika

4.1. Mažmeninius indėlius reikėtų suskirstyti į tris indėlių, kuriems taikomi didesni netenkamų pinigų srantai, grupes pagal šių gairių 2 dalyje aprašytų rizikos kriterijų, kuriuos jie atitinka, skaičių ir rizikingumą. Tačiau šiose gairėse pateiktų kriterijų sąrašas nėra baigtinis, ir įstaigos, kurios

nustato papildomus kriterijus, dėl kurių taikomi didesni netenkamų pinigų srautai, juos turėtų įtraukti į savo analizę.

4.2. Teikdamos informaciją apie likvidumą įstaigos turėtų įvertinti atitinkamus didesnius pinigų srautus kiekvienoje iš šių grupių pagal šių gairių 3 dalį.

2 dalis. Kriterijai, nuo kurių priklauso mažmeninių indėlių produktų stabilumas

5. Mažmeninio indėlio vertė

5.1. Didelės vertės indėliais įstaigos turėtų laikyti tuos indėlius, kurie atitinka visus šiuos reikalavimus:

(a) yra didesni už mažesniąją iš šių sumų:

(i) 100 000 EUR arba

(ii) sumą, garantuojamą pagal vietos indėlių garantijos sistemą

(a) yra mažesni už 500 000 EUR.

5.2. Labai didelės vertės indėliais įstaigos turėtų laikyti tuos indėlius, kuriuos sudaro ne mažiau kaip 500 000 EUR.

5.3. Apskaičiuodamos kliento indėlių vertę įstaigos turėtų įskaityti visas kliento indėlių sąskaitas toje įstaigoje.

5.4. Be to, įstaigos turėtų analizuoti savo indėlių bazės koncentraciją; įstaigos vidaus tikslais turėtų nustatyti tinkamas ribas ir (arba) limitus, pagal kuriuos būtų apibrėžiami didelės vertės mažmeniniai indėliai.

5.5. Indėlių bazės koncentracijai nustatyti galima taikyti keletą metodų. Pavyzdžiui, įstaigos gali nustatyti „tam tikrą skaičių“ didelių mažmeninių indėlių arba „didžiausių mažmeninių indėlių skaičių“, kuris sudaro tam tikrą mažmeninių indėlių bazės procentinę dalį. Norėdamos nustatyti, kurie mažmeniniai indėliai yra didelės vertės, įstaigos gali naudoti vietos rinkos indėlių garantijų sistemos sumos ribą, kurią viršijus būtų skaičiuojamos suderėtos palūkanos, arba su indėlininku susitariama dėl specialių sąlygų, kuriomis būtų galima apriboti netenkamų pinigų srautų riziką.

Palūkanų normų veikiami arba lengvatinių sąlygų produktai

6.1. Indėlį veikiamą palūkanų normos reikėtų laikyti, kai įstaigos siūloma palūkanų norma:

(a) stipriai viršija vidutinę palūkanų normą, taikomą panašioms tokių pačių įstaigų siūlomoms mažmeniniams produktams, atsižvelgiant į vietos indėlių rinkos ypatumus;

(b) arba kurių dydis apskaičiuojamas pagal rinkos indekso arba indeksų grupės grąžą;

(c) arba kurių dydis apskaičiuojamas pagal bet kurį rinkos kintamąjį, kitokį nei kintama palūkanų norma.

6.2. Įstaigos gali nustatyti, kurie produktai yra veikiami palūkanų normos, palygindamos kiekvienam indėliui taikomas palūkanų normas su tokių pačių įstaigų mokamų palūkanų už panašius produktus vidurkiu. Sąvoka „tokia pati įstaiga“ reiškia įstaigas, kurių verslo modelis ir dydis yra panašūs, jas apibrėžia įstaiga, o kompetentinga institucija tai patvirtina, jei manoma, kad to reikia.

7. Terminuotieji indėliai arba indėliai su įspėjamuoju laikotarpiu,

7.1. Prie šios kategorijos turėtų būtų priskiriami šie indėliai:

- (a) terminuotieji indėliai, kurių terminas baigsis per 30 dienų arba
- (b) indėliai, kuriems pagal susitarimus yra taikomas trumpesnis negu 30 dienų įspėjamasis laikotarpis, išskyrus indėlius, kuriems taikomos 421 straipsnio 5 dalies nuostatos.

7.2. Vertindamos su mažmeniniais indėliais susijusius netenkamus pinigų srautus, įstaigos turėtų atsižvelgti į tai, kokį poveikį daro:

- (a) atsiėmimo limitai arba įspėjimo terminai;
- (b) mažmeninių indėlių produktų, kurių sutartis teisiškai galima nutraukti anksčiau numatyto termino, atsiėmimo sąnaudos;
- (c) padariniai įstaigos reputacijai, jeigu indėlių nebus leidžiama atsiimti, nors pagal įstaigai būdingą praktiką tokius indėlių produktus yra leidžiama grąžinti prieš terminą.

8. Didelės rizikos platinimo kanalai, įskaitant tik internetinės prieigos bankus bei kitas nuotolinės prieigos formas, ir per maklerius dedami indėliai

Mažmeninius indėlius, prie kurių prieiga galima per didelės rizikos platinimo kanalus, pavyzdžiui, tik internetinės prieigos bankus, kitų formų nuotolinę prieigą, ir indėlius, kurie dedami per maklerius (kai makleriai surenka lėšas iš fizinių asmenų arba MVĮ), įstaigos turėtų priskirti prie indėlių, kurių netenkamų pinigų srautas yra didesnis, atsižvelgdamos į šiuos aspektus:

- (a) tai, ar pagal sutartį galima nustatyti atsiėmimo limitus;
- (b) padarinius įstaigos reputacijai, jeigu indėlių nebus leidžiama atsiimti, nors pagal įstaigai būdingą praktiką yra leidžiama grąžinti didesnę tokių produktų dalį.

9. Indėlių valiuta

Įstaigos turėtų atskirti mažmeninius indėlius vietos ir užsienio valiuta.

10. Nerezidentų indėliai

Įstaigos turėtų atskirti rezidentų ir nerezidentų mažmeninius indėlius. Indėliai turėtų būti skirstomi pagal tai, ar yra ne ES rezidentų, ar ES rezidentų indėliai įstaigose, kurių pagrindinės buveinės yra įsteigtos ES. Likvidumo padengimo reikalavimų srityje sąvoka „rezidentas“ paprastai turėtų atitikti statistikos arba mokesčių tikslais taikomą apibrėžtį.

Įstaigos turėtų nustatyti, ar indėlininkas yra rezidentas, jį vertindamos atskiro subjekto lygmeniu.

11. Su produktais susieti indėliai

Įstaigos turėtų nustatyti mažmeninių indėlių produktus, susijusius su kitais veiksniais, kurie gali pakisti per 30 dienų laikotarpį ir dėl to gali kilti didesnių netenkamų pinigų srautų rizika.

12. Kiti ypatumai

12.1. Įstaigos turėtų įvertinti savo mažmeninių indėlių bazę ir nustatyti kitus jos ypatumus, kurie reiškia arba gali reikšti, kad mažmeninio indėlio tipui būdingi didesni netenkamų pinigų srautai negu nurodyta CRR 421 straipsnio 1 ir 2 dalyse. Jeigu nustatoma kitų ypatumų arba jeigu jų nėra, tai reikėtų pateikti raštu

12.2. Norėdamos nustatyti tokius ypatumus, įstaigos turėtų vertinti jau pastebėtą (istoriniai duomenys) ir numatomą konkrečių mažmeninių indėlių produktų stabilumą / kintamumą ir nustatyti, kurių tipų produktai pasirodė esantys nestabilūs arba manoma, kad jie tokie gali būti.

12.3. Tuo tikslu įstaigos turėtų atlikti testavimą taikant ypatingą ir visą rinką apimančio scenarijų derinį nepalankiausiomis sąlygomis. Mažmeninių indėlių produktų kintamumui vertinti galima taikyti vidaus statistinius ir matematinius modelius. Pagal šiuos metodus naudojami duomenys dažniausiai būna duomenys apie ankstesnę indėlių dinamiką arba duomenys, gauti pritaikius nepalankių sąlygų scenarijais grindžiamas hipotetines prielaidas.

12.4. Nedidelės ir ne tokios sudėtingos struktūros įstaigos gali taikyti supaprastintus metodus, paremtus statistiniais modeliais, pavyzdžiui, modeliais, pagal kuriuos nustatomas maksimalus per 30 dienų laikotarpį pastebėtas konkretaus indėlio sumažėjimas per pasirinktą laikotarpį, apimantį ir nepalankiausių sąlygų laikotarpį.

12.5. Tam, kad būtų atsižvelgta į veiksnius, į kuriuos pagal modelį neatsižvelgiama, reikėtų remtis ekspertų vertinimais, ypač tais atvejais, kai produktai yra nauji, ir neturima daug duomenų apie jų ankstesnį naudojimą.

12.6. Mažmeninių indėlių produktų skirstymas pagal kintamumą arba numatomą kintamumą būtų labai naudinga analizės priemonė, kuri padėtų laikytis nuoseklaus požiūrio į visus atitinkamos įstaigos siūlomus mažmeninių indėlių produktus. Gautų skirtingų produktų rezultatų palyginimas ir išskirčių nustatymas gali padėti nustatyti, kurių indėlių stabilumas yra mažesnis.

12.7. Prielaidos, kuriomis grindžiami šie metodai, turėtų apimti 30 dienų prognozę ir būti dažnai tikrinamos, ypač kai norima pastebėti kokį nors reikšmingą rinkos sąlygų pokytį. Kad pagerintų šio vertinimo kokybę, įstaigos dar turėtų įvertinti koreliaciją, plitimo ir sezoninį poveikį.

3 dalis.

13. Didesnių netenkamų pinigų srautų nustatymas

13.1. Indėliams, kuriems taikomi didesni netenkamų pinigų srautai, skirstyti į kategorijas įstaigos turėtų taikyti šią metodiką:

13.2. Šių gairių 2 dalyje aptartus kriterijus reikėtų suskirstyti į dvi kategorijas:

(a) Didelės rizikos kategorija, prie kurios priskiriami šie rizikos kriterijai:

- (i) indėlių valiuta;
- (ii) su produktais susieti indėliai;
- (iii) palūkanų normos veikiami produktai arba produktai, kuriems taikomos lengvatinės sąlygos;
- (iv) didelės rizikos platinimo kanalai, įskaitant tik internetinės prieigos bankus, ir per maklerius dedami indėliai;
- (v) didelės vertės indėliai;
- (vi) kiti ypatumai, kurie įstaigos manymu pagal gairių 13 punktą yra didelės rizikos požymiai.

(b) Labai didelės rizikos kategorija, prie kurios priskiriami šie rizikos kriterijai:

- (i) fiksuoti indėliai, kurių terminas netrukus baigsis, arba indėliai su įspėjamuoju laikotarpiu;
- (ii) nerezidentų indėliai;
- (iii) labai didelės vertės indėliai.

13.3. Įstaigos turėtų įvertinti mažmeninius indėlius pagal pirmiau išdėstytus kriterijus.

13.4. Mažmeninius indėlius įstaigos turėtų priskirti vienai iš šių skirtingų lygių grupių, apibrėžiamų pagal tai, kiek rizikos kriterijų atitinka tas indėlis:

- (a) indėliai, kurie atitinka du 1 kategorijos kriterijus;
- (b) indėliai, kurie atitinka tris 1 kategorijos kriterijus arba vieną 1 kategorijos ir vieną 2 kategorijos kriterijų;
- (c) indėliai, kurie atitinka du 2 kategorijos kriterijus arba du 1 kategorijos ir vieną 2 kategorijos kriterijų arba bet kurią kitą kriterijų grupę.

13.5. Įstaigos turėtų įvertinti atitinkamas kiekvienos grupės didesnių netenkamų pinigų srautų normas, remdamosi anksčiau surinktais kintamumo vertinimo duomenimis ir numatomais kintamumo rodikliais.

III dalis. Baigiamosios nuostatos ir įgyvendinimas

14. Taikymo data

Nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų įgyvendinti šias gaires įtraukdamos jas į atliekamas priežiūros procedūras per tris mėnesius nuo paskelbimo. Vėliau nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos jų veiksmingai laikytųsi.